

SXEDIO-B.123

31.10.1988: Ο ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΒΕΡΩΦ ΑΝΑΤΡΕΠΕΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΩΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ Η ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ, Ο ΟΠΟΙΟΣ ΩΣΤΟΣΟ, ΑΠΟΥΣΙΑΖΕΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΚΑΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. (Μέρος 14ο ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ)

Στο 14ο μέρος της Εκθεσης της Εξειαστικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τον φάκελο της Κύπρου αναφέρεται ότι ο Ευάγγελος Αβέρωφ, μετέπειτα υπουργός Αμυνας κατόρθωσε να ματαπίσει τον Πρόεδρο Στρατηγό Γκιζίκη και άλλους στρατιωτικούς ώστε να μη ορκισθεί πρωθυπουργός ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, αλλά ο Κωνσταντίνος Καραμανλής που βρισκόταν αυτοεξόριστος στο Παρίσι.

Αναφέρεται στη συνέχεια στην έκθεση:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

"Στις 23 Ιουλίου (1974) το πρωί ο Αρχηγός Ενόπλων Δυνάμεων Μπονάνος και οι Αρχηγοί Στρατού Γαλατσάνος, Ναυτικού Αραπάκης και Αεροπορίας Παπανικολάου σε κοινή σύσκεψη, αφού εκτίμησαν και την έντονη ανησυχία των αξιωματικών που είχε αρχίσει να εκδηλώνεται φανερά πια μετά την ανακοίνωση της κατάπαυσης του πυρός στην Κύπρο, αποφάσισαν να προτείνουν στον "Πρόεδρο της Δημοκρατίας" Γκιζίκη να καλέσουν τους πολιτικούς να τους παραδώσουν την εξουσία.

Με τον σκοπό αυτό ο Μπονάνος, ύστερα από τηλεφωνική επικοινωνία αναχώρησε για το γραφείο του στρατηγού Γκιζίκη, ο οποίος εκείνη την ώρα συσκεπτόταν με τον Ταξίαρχο Ιωαννίδη, για την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί στην Κύπρο και στην

Ελλάδα και συζητούσαν για την αναγκαιότητα αντικατάστασης του τότε "Υπουργού Εξωτερικών" Κυπραίου τον οποίο ο Γκιζίκης θεωρούσε ακατάλληλο να εκπροσωπήσει την Ελλάδα στη διάσκεψη της Γενεύης (βλ. κατάθεση Γκιζίκη **24.2.1987** σελ. **30** επ).

Πριν προλάβει να φθάσει ο Μπονάνος τον "Πρόεδρο" Γκιζίκη παρόντος και του Ιωαννίδη επισκέφθηκαν ο υπασπιστής του Μπραβάκος και οι έμπιστοι του Ιωαννίδη Χαρ. Παλαΐνης και Μ. Πηλιχός, οι οποίοι τους εξέφρασαν τις έντονες ανησυχίες τους για την κατάσταση που επικρατούσε και τους είπαν ότι κάτι πρέπει να γίνει. Μετά το τέλος της αναφοράς των παραπάνω, ο Ιωαννίδης έχοντας στο μεταξύ πληροφορηθεί από τον Γκιζίκη ότι επρόκειτο να έρθει στο γραφείο του ο Μπονάνος έφυγε ενημερώνοντας τον Γκιζίκη που θα ήταν, ώστε να τον καλέσουν αν χρειαζόνταν (βλ. καταθέσεις Γκιζίκη, ο.π. Παλαΐνη, **20.11.1986** και Πηλιχού **27.1.1986** σελ.**6** και επ).

Μετά την αναχώρηση του Ιωαννίδη, έφθασε ο Μπονάνος, ο οποίος εξέθεσε στον "Πρόεδρο" Γκιζίκη τον σκοπό για τον οποίο ήθελε τη συνάντηση και του ζήτησε να κληθούν και οι άλλοι Αρχηγοί για να συζητήσουν το θέμα. Ο Γκιζίκης συμφώνησε και καλέστηκε και οι ποιο πάνω τρεις Αρχηγοί και ο Ιωαννίδης με τους οποίους έγινε μακρά σύσκεψη που διήρκεσε μέχρι το μεσημέρι. Κατά τη σύσκεψη αυτή αποφασίστηκε τελικά να κληθούν οι πολιτικοί να τους παραδοθεί η εξουσία. Στην απόφαση σ' αυτή δεν συμφώνησε ο Ιωαννίδης, πλην όμως τη δέχθηκε και αφού έδωσε τον λόγο του ότι δεν θα αντιδράσει, έφυγε για το σπίτι του παίρνοντας από τον Αρχηγό Στρατού Γαλατσάνο, ολιγοήμερη άδεια) Βλ. καταθέσεις Γκιζίκη, ο.π. και **12.3.87** σελ. **84** και Πηλιχού ο.π.).

Μετά την αποχώρηση του Ιωαννίδη και συγκεκριμένα στις **2** μετά το μεσημέρι άρχισε η κοινή σύσκεψη των Γκιζίκη, Αρχηγών και των πολιτικών Π. Κανελλόπουλου, Γ. Μαύρου, Ε. Αβέρωφ, Γ. Αθανασιάδη, Νόβα, Σπ. Μαρκεζίνη και Ε. Ζολώτα, η οποία διήρκεσε μέχρι τις **17.40** μ.μ. οπότε και διακόπηκε μετά από

πρόταση των πολιτικών -(αφού προηγούμενα είχαν καταλήξει να ορκισθεί ως πρωθυπουργός ο Κανελλόπουλος και αντιπρόεδρος ο Γ. Μαύρος) προκειμένου να συσχεφθούν και να καθορίσουν τους υπουργούς και τις λεπτομέρειες με σκοπό να επανέλθουν στις 8 μ.μ. να ορκισθούν. Στην πρόταση για διακοπή αντέδρασε ο "Πρόεδρος" Γκιζίκης γιατί ήθελε να ορκίσει αμέσως πολιτική κυβέρνηση (είχε καλέσει από το μεσημέρι τον Αρχιεπίσκοπο Σεραφείμ γι' αυτό τον σκοπό) γι' αυτό άλλωστε και απέκρουσε τη λύση Καραμανλή που είχε προταθεί επειδή ήταν μακριά και θα αργούσε να ορκισθεί (βλ. κατάθεση Γκιζίκη ο.π.).

Μετά λίγη ώρα από την αναχώρηση των πολιτικών εμφανίστηκε στο γραφείο του Γκιζίκη όπου βρίσκονταν ακόμα οι 4 Αρχηγοί, ο Ε. Αβέρωφ, (είχε και αυτός αναχωρήσει μαζί με τους άλλους πολιτικούς πλην όμως δεν βγήκε από το Μέγαρο της Βουλής, αλλά προφασιζόμενος αδιαθεσία, παρέμεινε σε ένα παρακείμενο γραφείο για να "συνέλθει" όπως καταθέτει ο Χ. Παλαΐνης ο.π) ο οποίος ζήτησε από τον "Πρόεδρο" Γκιζίκη να επανεξετασθεί η απόφαση που μόλις είχε παρθεί και να ανατεθεί εντολή σχηματισμού Κυβέρνησης τον κ. Κ. Καραμανλή.

Την πρόταση του Ε. Αβέρωφ υποστήριξαν αμέσως και πριν ακόμη γίνει οποιαδήποτε συζήτηση οι Αραπάκης και Παπανικολάου και στη συνέχεια, ύστερα από ολιγόλεπτη συζήτηση κατά την οποία αντέδρασε ουσιαστικά μόνο ο Γαλατσάνος, την δέχτηκαν και οι υπόλοιποι, μηδέν του Γκιζίκη εξαιρουμένου, ο οποίος παρά το γεγονός που ο ίδιος υπερτονίζει ότι ήθελε να ορκίσει αμέσως πολιτική κυβέρνηση, άλλαξε γνώμη (δεν εξηγεί γιατί και ενώ είχε δυνατότητα να ορκίσει σε μια ώρα κυβέρνηση υπό τον Π. Κανελλόπουλο, δέχθηκε να περιμένει να έρθει ο κ. Καραμανλής από το Παρίσι, χωρίς να γνωρίζει πόσος χρόνος θα χρειαζόταν να έρθει (πάντως πολύ μετά τις 8 μ.μ. της 23 Ιουλίου οπότε μπορούσε να ορκίσει τον Π. Κανελλόπουλο).

Στη συνέχεια ο Ε. Αβέρωφ επικοινωνήσε με το

Παρίσι. Κάποια στιγμή βρήκε τον κ. Καραμανλή ο οποίος έβαλε το πρόβλημα της μεταφοράς του, το οποίο ανέλαβε να λύσει ο αρχηγός της Αεροπορίας Παπανικολάου. Πλην όμως πρόλαβε ο Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας Ζισκάρ ντε Εσταίν που του διάθεσε το προσωπικό του αεροπλάνο. Κι έτσι κάτω από τις παραπάντα "περίεργες" μεθοδεύσεις του Ε. Αβέρωφ και την ανεξήγητη υπαναχώρηση του τότε "Προέδρου της Δημοκρατίας" Γκιζίκη ο κ. Καραμανλής ορκίσθηκε στις 4 π.μ. της 24ης Ιουλίου 1974 ως πρωθυπουργός και ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας και τους χειρισμούς του Κυπριακού με συνεργάτες του τον Γ. Μαύρο, Αντιπρόεδρο και Υπουργό Εξωτερικών και τον Ε. Αβέρωφ υπουργό Εθνικής αμυνας οι οποίοι ορκίσθηκαν το μεσημέρι της ίδιας μέρας μαζί με άλλους Υπουργούς.